

Utrecht, Maart 2020 door Saskia Mulder

Dit document is geldig in de periode dat de coronamaatregelen ervoor zorgen dat cursussen geven volgens de VGCT-accreditatiereglementen niet mogelijk is.

Cursussen geven in tijden van Corona

Momenteel staat de wereld op zijn kop. Corona-maatregelen zorgen ervoor dat face to face contact maar zeer beperkt mogelijk is. Deze maatregelen hebben ook veel invloed op de VGCT-opleidingen, zowel op het cursorisch onderwijs als op de supervisie en leertherapie. In dit document vind je tips en adviezen om cursussen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is doorgang te laten vinden.

Online cursus geven

In het reguliere accreditatiereglement staat vermeld dat het onderwijs voor hoogstens 40% bestaat uit online onderwijs. Dat is op dit moment niet haalbaar. De VGCT gaat daarom **uitsluitend in deze periode** akkoord met het volledig online aanbieden van cursussen. We vinden het wel belangrijk dat de cursussen een praktische insteek blijven houden. Laat opleidingen dus vooral nog steeds oefenen! Voor nascholing was het al mogelijk deze volledig online te geven, bijvoorbeeld in de vorm van een e-learning, maar je kunt ook nadenken over bijvoorbeeld een online symposium.

Wat is online mogelijk?

Eigenlijk is bijna alles online mogelijk. Met goede online leeromgevingen, zoals ZOOM, kun je digitaal contact hebben met een hele groep, maar ook in subgroepjes. Dit kan de basis zijn van je cursus. Het is belangrijk dat je de digitale leermiddelen gebruikt als tool en niet als doel. Bedenk dus vooraf goed wat het doel van de dag is en richt daar je dag op in. Een aantal voorbeelden:

- Het eigen maken van de theorie: laat opleidingen theorie vooraf bestuderen. Ze kunnen het boek lezen, maar je kunt ook zelf een filmpje opnemen (bv. Met een Ipad) dat de opleiding op een zelf gekozen tijdstip voorbereidt. In de online leeromgeving bespreek je de theorie plenair of in groepjes, net zoals je dat normaal klassikaal zou doen. Vragen kunnen ook in een chat gesteld worden om de rust in de online leeromgeving te bewaren.
- Theorie toetsen 1: Om zeker te weten dat de theorie goed begrepen is kun je gebruik maken van open-boek-toetsen. Je bereidt een toets voor die opleidingen op hetzelfde moment maken, zodat er onderling geen kennisuitwisseling kan plaatsvinden. Per mail, of via share files in de online omgeving, sturen ze de antwoorden naar je op. Daarmee toets je bijvoorbeeld de vaardigheden om verbanden te kunnen zien. Je kunt opleidingen bijvoorbeeld ook probleemanalyses over een bepaalde casus laten maken. Simpele kennistoetsen kun je ook maken met Kahoot!
- Theorie toetsen 2: Een goede manier om theorie te leren is opleidingen zelf toetsvragen laten maken voor elkaar. Vervolgens kunnen ze de toetsvragen van elkaar beantwoorden, waarna de vragen in de online omgeving nabesproken kunnen worden. Dit geeft een mooie afwisselingen tussen schermtijd en niet-schermtijd.

- Probleemanalyses maken: Leg een casus uit en laat opleidingen zelf op papier probleemanalyses maken. Zorg dat je een WhatsApp groep hebt en laat iedereen een foto van zijn probleemanalyse via WhatsApp sturen. Bespreek na in de online leeromgeving.
- Vaardigheden demonstreren: Neem een filmpje op waarin je bepaalde vaardigheden demonstreert of maak gebruik van de [demonstratievideo's van de VGCT](#). Het is ook leuk om de demonstratie niet helemaal op de juiste wijze uit te voeren en in de online leeromgeving te discussiëren met de opleidingen wat er beter had gekund.
- Feedback op huiswerkopdrachten: Vaak maken opleidingen dezelfde fouten. Natuurlijk kan de feedback in een online omgeving één op één of in de hele groep in de online leeromgeving worden toegelicht, maar het is ook goed mogelijk om in een korte kennisclip de belangrijkste feedbackpunten op te nemen. Opleidingen kunnen de feedback vervolgens zelf bekijken en aanvullende vragen in een chat stellen. Overweeg ook om opleidingen feedback te laten geven op de huiswerkopdracht van een mede-opleiding.

Wat zijn goede computerprogramma's?

Er zijn veel programma's op de markt die behulpzaam kunnen zijn in het geven van online onderwijs. Programma's zoals ZOOM, Google Hangout en Microsoft Teams kunnen handig zijn als je elkaar online wilt ontmoeten via beeldbellen of chatten. In deze programma's kun je bijvoorbeeld ook je scherm delen. In ZOOM is het mogelijk opleidingen in subgroepjes uiteen te laten gaan. ZOOM biedt bij registratie een korte instructie waarin de mogelijkheden worden toegelicht.

Andere handige programma zijn:

- Moodle is een elektronische leeromgeving. Dit is met name geschikt als je een hele cursus online wilt geven.
- Mentimeter of Padlet zijn geschikt voor online brainstormen.
- Screencast o'matic een handige tool om jouw online uitleg op te nemen is
- In Kahoot! of Socrative kun je een quiz maken. Ook handig voor kennistoetsen.
- Wizer.me is een tool waarmee je simpele e-learning kan maken. Op deze manier kun je opleidingen zich goed laten voorbereiden

Tips bij online lesgeven

- Wissel in je cursussen schermtijd af met niet-schermtijd. Het is goed om opleidingen ook individuele opdrachten te geven die ze niet achter hun beeldschermen maken. De opdracht kan dan daarna weer in de online omgeving besproken worden.
- Maak vooraf goede afspraken over het gedrag in beeldbellen:
 - Zorg ervoor dat iedereen in principe zijn microfoon uit heeft. Alleen de mensen die aan het woord zijn hebben een microfoon aan. Zo voorkom je dat iedereen door elkaar praat en heb je minder last van omgevingsgeluiden. Als iemand het woord wil kan deze persoon dit aangeven in de chat, of de microfoon aanzetten.
 - Maak afspraken over hoe mensen zich kleden. Dit voorkomt ongemakkelijke situaties
 - Vraag iedereen gebruik te maken van een headset

- In ZOOM is het mogelijk een virtuele achtergrond in te stellen. Dit is fijn voor mensen die hun privé-omgeving niet willen delen
- Informeer jezelf vooraf goed over welk beeldbelprogramma je wilt gebruiken en hoe ‘cyberveilig’ de omgeving moet zijn. Zie ook [Veilig Beeldbellen](#) voor meer informatie.

Waar kan ik nog meer ideeën opdoen?

Bekijk eens:

- De lunchbites van EducatieIT van de Universiteit Utrecht
 - [Kennisclips bereiken met vragen, waarom?](#)
 - [Het inzetten van \(online\)quizen om studenten te motiveren](#)
 - [Ontwerprichtlijnen vanuit de literatuur voor kennisclips](#)
- [De virtuele colleges van de Open Universiteit over digitale didactiek](#)
- [De kennisclip over digitale hulpmiddelen in onderwijs](#). In deze kennisclip is aandacht voor digitale middelen in het klaslokaal, maar een aantal kan ook goed op afstand worden ingezet
- Het webinar over online behandelen. Hierin komen tips naar voren die wellicht behulpzaam zijn voor supervisie en leertherapie <https://ehealthspecialists.com/webinar/>
- [VGCTube](#)
- De webinars van de VGCT zijn ook te gebruiken voor online onderwijs. Hiervoor kun je een MP4 bestand kopen bij de VGCT. Voor meer informatie hierover kun je contact opnemen met Saskia Mulder: s.mulder@vgct.nl
- Het artikel [Toolgericht of doelgericht](#)

Waar moet je rekening mee houden?

Wij zijn blij dat je zo enorm je best doet om gewoon door te gaan met lesgeven en moedigen dit zeker aan. Om ervoor te zorgen dat alles goed verloopt willen we graag nog een aantal aandachtspunten meegeven:

- Zorg ervoor dat opleidingen wel alle stof en alle lessen, eventueel verveeld over meer dagen, krijgen waarvoor de cursus geaccrediteerd is. In deze tijd mag het contactonderwijs dus volledig digitaal plaatsvinden. Naast de online tijd kun je onderwijsgroepen ook bijvoorbeeld aan opdrachten laten werken, laten lezen, onderling laten overleggen, casuïstiek laten bespreken, etc.
- De inhoud van het online leren dient als vervanging van het contactonderwijs. Het is dus niet de bedoeling dat de reguliere huiswerkopdrachten als online contactonderwijs mee gaan tellen. Het online onderwijs mag de reguliere huiswerkopdrachten ook niet vervangen.
- De tijdsinspanning en het resultaat van de opleidingen in het online onderwijs moeten controleerbaar zijn om zo hun leerproces te kunnen volgen. Opdrachten moeten passen in de cyclus ‘leren - reflecteren - inzicht verwerven - actief experimenteren in de praktijk’ zodat ook op deze manier de controleerbaarheid van het leerproces transparant is.
- Het is steeds is het van belang dat je als docent interactie verzorgt met je opleidingen. Je bekijkt eventuele opnames, geeft feedback op onderlinge gesprekken en biedt de mogelijkheid om vragen te stellen. Je laat zien dat je het beoogde leerproces van de opleidingen volgt door aanwijzingen te geven en te beoordelen.

- Heb aandacht voor het waarborgen van privacy van materiaal dat opleidingen online zetten.

Tot slot

De VGCT heeft enorm veel waardering voor jullie allemaal. Allen die zo hard werken om je cliënten in deze lastige tijd zo goed mogelijk bij te staan en je opleidingen verder te helpen. De VGCT hoopt je met dit document een aantal handige tips te hebben gegeven. Heb je feedback of aanvullingen op dit document aarzel dan niet om contact op te nemen, samen kunnen we dit document vast nog beter maken.